

SIGNALLINAN

NR 30 SVENSK DYKERIHISTORISK FÖRENING December 2012

Pris 40 kr

Innehållsförteckning:

Dykarledaren senhösten 2012
Har ni varit på Divescrap.com?
Besöksstatistik vid Dyktankhuset
Från Mats Anderssons klipparkiv
I Rune Arnanders tidningsklippalbum

Styrelsen på besök i Liden och Härnösand
Sportdykningens historia i Sverige
Besök av släktingar till Arne Zetterström
Världskulturarvsdagen med tema "Under ytan"
Höstmöte / Rebreatherdag 2012

Omslagsbild: Föreningens vice ordförande Anders Wästfelt tillsammans med Göran Åström under dykning i Indalsälvens delta år 1963. Notera våtdräkterna i neopren. Löv på träden indikerar försommar, men i norrländska älvar är vattnet kallt långt in på sommaren. Se mer om sportdykning inne i tidningen.

Styrelsen

Nagamon Andersson, ordförande	070-5407230	good_song@hotmail.com
Anders Wästfelt, vice ordförande	070-2373832	anders@wastfelt.net
Åke Johansson, kassör	08-133570	ake.johansson@electro.se
Johan Carlsson, klubbmästare	070-2420691	deep.ccr@gmail.com
Hans Bohlin, sekreterare	073-6148410	hans.bohlin@med.ge.com
Hans Örnhagen, ledamot	073-2503935	hans@ornhagen.se
Magnus Lindström, ledamot	072-222 04 05	dive_to_me@hotmail.com
Bert Westenberg, suppleant	070-2379652	bert.westenberg@bredband.net
Lars Gustafsson, suppleant	070-2558298	largus@spray.se

Hedersmedlemmar

Bertil Jung	1997
Bo Cassel,	1998 † 2004
Anders Muren,	1999 † 2001
Ingvar Elvström,	2000 † 2000
Bengt Börjesson,	2001
Claes Lindemark,	2005
Ove Dahlstedt	2006
Dennis Österlund	2008 † 2007
Uno Jakobsson	2012 † 2006

Sponsormedlemmar:

Guld:

Ingenjörfirma Curt Nyberg AB
Aleris Flyg- och dykmedicin
Interspiro AB
Poseidon Diving Systems
Trelleborg Protective Products AB
NDE Sweden AB

Silver

Svenska Sportdykarförbundet
Räddningstjänsten i Storgöteborg
Svensk Brand och Dykteknik
Svensk Sjöentreprenad
Dan Berg Elprodukter AB
CBM Produkter
GDA / H T T, Göteborg
HydroCosmos
SI Tech AB
Stig Insulan

SVENSK DYKERIHISTORISK FÖRENING, SDHF

Medlemsavgift 2013, 250 kr insättes på pg 4400251-7

Kontaktadress: Nagamon Andersson, Ordförande, Larellagatan 12, 814 41 Skutskär

Organisationsnummer: 802422-8457

Redaktör och ansvarig utgivare för Signallinan och hemsida www.sdhf.se

Hans Örnhagen, Havrestigen 15, 137 55 Tungelsta

Dykarledaren senhösten 2012.

I en tidigare dykarledare berättade jag att vi blivit uppsagda från uppställningsplatsen för vår container i Haninge och att vi önskade förslag till alternativ plats. Några förslag har ännu inte inkommit så nu står containern tillfälligt uppställd hos en kommersiell containerhanterare i Huddinge. Bästa läsare, det måste finnas någon medlem i Stockholms närhet som har ett tips på lämplig plats. Styrelsen tar tacksamt emot dessa och kan bearbeta vidare. Det kan röra sig om företag, lantbrukare eller kommuner som har en yta över.

Den 9:e september genomförde Riksantikvarieämbetet Kulturarvsdagen i hela landet. Vi bidrog med att hålla öppet och genomförde ett omfattande program med föredrag och tungdykning från den nya dykartrappan vid Dyktankhuset. Läs mer om aktiviteterna inne i tidningen och titta på bilder som finns på vår hemsida.

Under hösten köpte vi in en Carlssonutrustning till föreningen. Den är tänkt att användas i samband med våra demonstrationer av tungdykning. Vi har också fått ett välkommet brev från Teknisk Systemledare Försvarets Dykerimateriel, Mats Jaxvall, som meddelat att han för museal räkning lämnat två hjälmar nr 105 och 1005 av typ Karlskrona till Marinmuseum i Karlskrona. Det är vår förhoppning att den ena skall kunna visas på Dyktankhuset. I och med detta har ett gammalt önskemål förverkligats. Tack Mats för det initiativ som föddes i samband med årsmötet i Karlskrona 2011.

Så var det den stående frågan om öppethållande. Säsongen 2012 var den bästa sedan starten 1999. Inne i tidningen kan ni se hur besökssiffrorna varierat mellan åren. Någon specifik statistik över hur många av öppethållandena som är specialvisning för bokade grupper finns inte. Ur bemanningssynpunkt är det klart att det är något speciellt att förevisa huset för personer som är specialintresserade och inte bara lite nyfikna i allmänhet så därför är det kanske lättare att få till specialvisningar, men vi behöver alla krafter vi kan få för att också kunna hålla öppet under sommarens helger. Under 2012 provade vi att ha öppet under veckorna vi de tillfällen som vi hade frivilliga som kunde hjälpa till. Det kan hända det är lättare för några av oss att sätta av en veckodag eller två i stället för helgdagar när det är så mycket som skall klaras av. Turisterna finns ju i Stockholm även på vardagar, speciellt under juli och augusti. Hör av er till mig på enklaste sätt 073 2503935 eller e-post hans@ornhagen.se så sätter jag upp er på hemsidan, vilket innebär att vi kan visa att vi har öppet.

Under hösten har vår vice ordförande Anders Wästfelt startat upp arbetet med Vision 2020. Alla är välkomna att skicka in förslag på verksamheter som ni tror kan genomföras för att förbättra vårt "dykerimuseum" och sprida kunskap om äldre tiders dykeri.

En skön vinter önskar SDHF genom
Hans Örnhagen

#

Vi driver Dyktankhuset tillsammans med

SJÖHISTORISKA

Sjöhistoriska har öppet: tisdag – söndag 10 – 17. Tel 08-51954900
www.sjohistoriska.se

Har ni varit på Divescrap.com?

Ta tillfället i akt att spendera lite tid på att surfa på denna hemsida. Den innehåller hjälmar och dykeriutrustning från hela världen och den svenska avdelningen innehåller flera föremål som var okända för red. Det betyder kanske inte så mycket, men jag vågar lova att om ni är intresserade av gammal dykeriutrustning så blir ni inte besvikna.

http://www.divescrap.com/DiveScrap_INDEX/Welcome_2.html

#

Håll uppsikt på hemsidan www.sdhf.se

Och glöm inte att betala medlemsavgiften 250:- till pg 4400251-7.

Om du använder pg-blankett kan du meddela adressändring (Glöm inte att ändra även e-post och telefon).

#

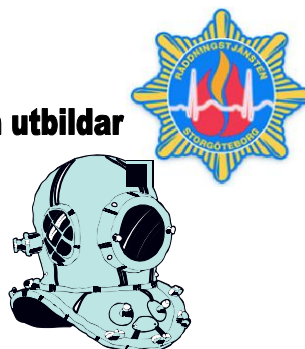

#

Yrkesdykarskolan i Göteborg

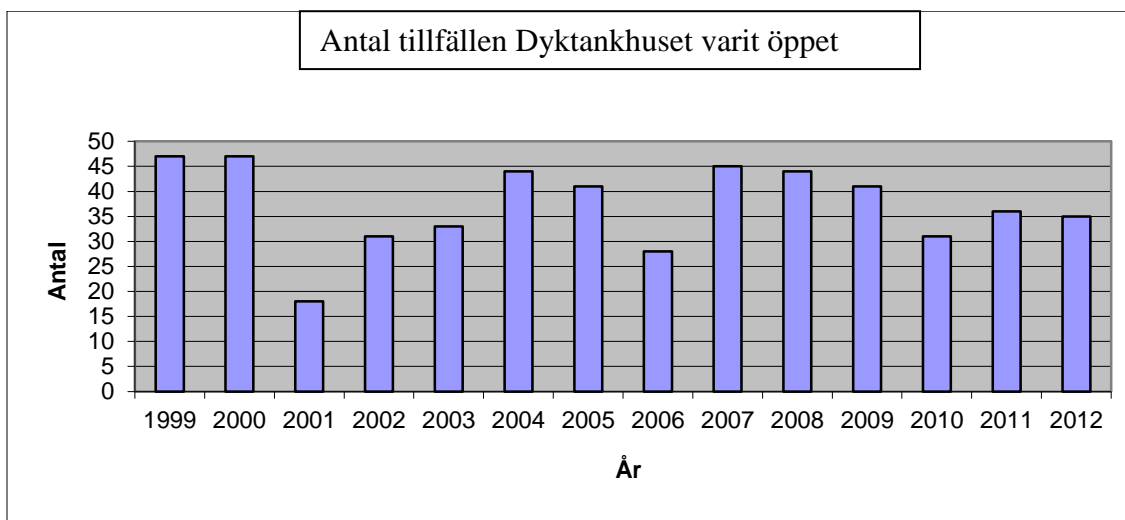
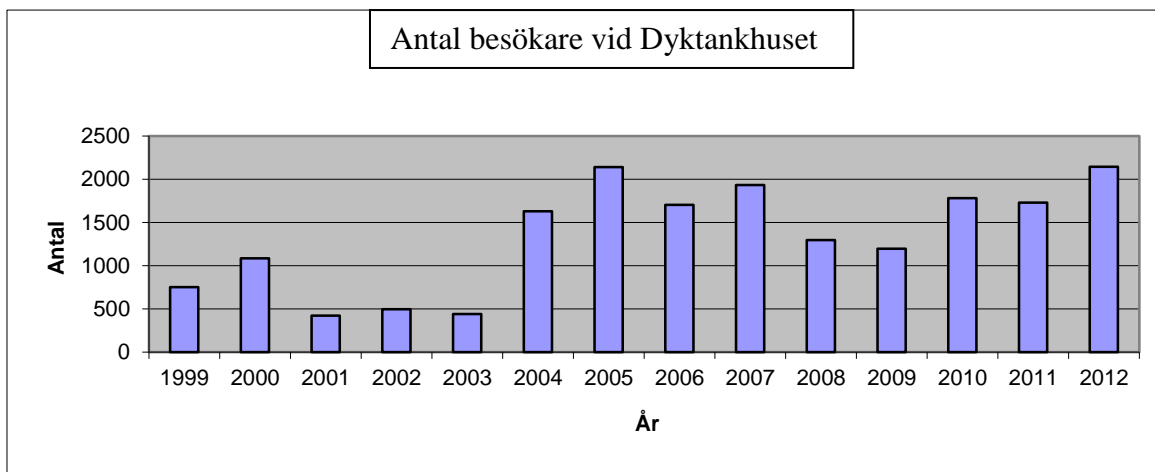
Professionell IDSA dykarskola som utbildar enligt Försvarsmakten och IDSA till samtliga certifikatsnivåer

Dykarskolan där alla skall växa

Besöksstatistik vid Dyktankhuset

Som framgår av diagrammet har vi i år haft det största antalet besökare sedan starten 1999. Det är i sig inga stora siffror, men med tanke på att varje öppethållande sker med frivilliga krafter så finns det all anledning att tacka de som bidragit. Om vi hade kunnat åstadkomma ett schema för öppethållning och därmed annonsera hade resultatet blivit mycket högre. Det vet vi från de få gånger vi kunnat annonsera tidigare

#

**SVENSK BRAND
& DYKTEKNIK**
www.branddyk.se

www.branddyk.se 020-222222
Gul PMS 012C

Från Mats Anderssons klipparkiv.

I samband med styrelsens besök i Liden/Härnösand träffade vi Mats Andersson, medlem i SDHF sedan många år. I samband med lite småprat efter en god måltid på Lidens Vårdshus berättade Mats om den olycka han var med om för snart 40 år sedan. Signallinan återger här två artiklar som beskriver episoden.

Jag använde armen som nickventil

□□□ Jag skulle muddra bort lermassor i Testeboån på ett cirka 10×20 meter stort område. Botten djupet var när jag började arbeta cirka två meter. Avsikten var att jag skulle muddra mig ner till ett fastare bottenmaterial som var lämpligt som underlag för en bropelare. Detta bottenmaterial skulle enligt provborrningar finnas på cirka sex meters djup.

Jag hade hunnit ner till cirka fem meters botten djup när ett lerblock träffade hjälmen så att jag tappade balansen och föll framstupa.

Av dykare Mats Andersson, Sundsvall

Jag arbetade i sk tung dykarutrustning och hade som hjälpmedel en mammutpump och en högtryckspump med spolmunstycke. Med spolmunstycket arbetade jag loss leran i närheten av mammutpumpens mynning varefter leran kontinuerligt sögs upp genom mammutröret och transporterades vidare till en fångdamm.

Jag hade ingen som helst sikt.

Jag tappade spolmunstycket

Sk pliggpålning hade tidigare utförts i området, dvs tvåhundra träpålar hade drivits ner i botten med cirka 85 cm centrumavstånd. Dessa pålar kapas så

Måndagen den 18 juni i år klockan 12.48 larmades Gävle brandförsvaret till ett brobygge vid Testeboån där en dykare hade begravts i lera under undervattensarbete. En lervägg hade störtat över honom när han rensplade en grop för ett betongfundament.

— Den lyckliga utgången av räddningsaktionen måste till stor del tillerkännas dykaren, säger förste brandingenjör Klas Helge vid Gävle brandkår.

Dykaren — Mats Andersson — berättar här intill om olyckshändelsen.

fort de har sugits fram.

Varje morgon simmade jag — i lätt utrustning — över området för att kontrollera att inga farliga kanter hade uppstått och för att bedöma risken för ras.

Den här dagen — den 18 juni — hade jag alltså hunnit till cirka fem meters djup när jag slogs omkull. Mammutrör och pålar hindrade mig att kasta mig åt sidan utan jag blev liggande på vänster sida med vänstra armen låst under hjälmen.

Jag tappade spolmunstycket som av reaktionskraften fördes iväg ett stycke innan det fastnade mellan några pålar och blev liggande och sprutade vatten

på lerväggen ovanför mig, vilket innebär att lera fortsatte rasa ner över mig så att jag efter en kort stund var helt begravd — endast högra armen stack ut ur leran.

Om jag inte hade tappat spolmunstycket hade jag kanske kunnat göra mig fri själv.

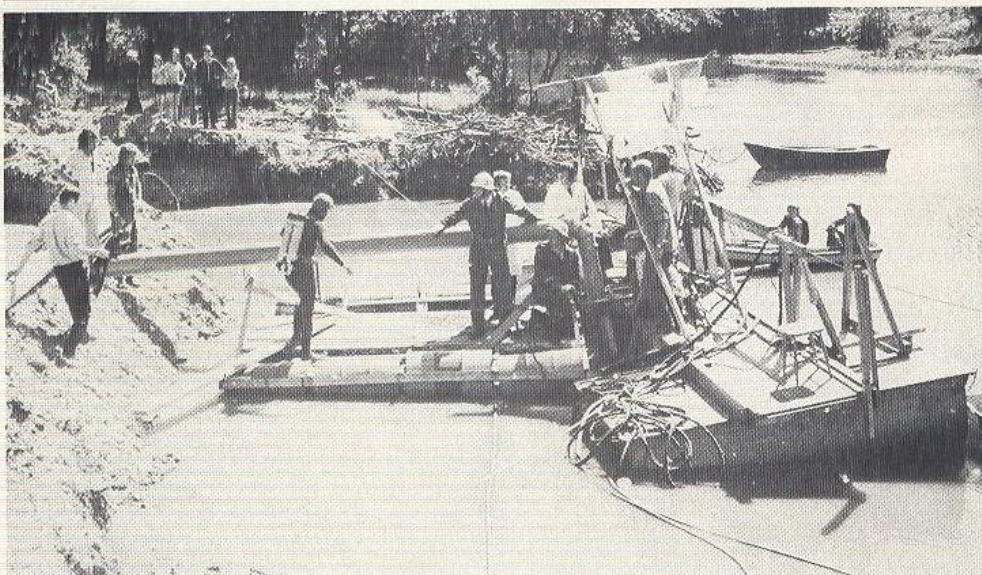
Jag väntade i femtio minuter

Lera pressades nu in i den sk nickventilen och täppte till den så att trycket började stiga i dykardräkten. Efter en stund brast högra handsken och luften kunde strömma ut ur dräkten den vägen. Det var det mest kritiska ögonblicket: om luften strömmade ut skulle därefter sannolikt vatten strömma in samma väg och fylla hjälmen med vatten och jag skulle drunkna.

Men jag kunde genom att böja den fria armen knipa tätt i armvecket. När jag rätade ut armen något började luften strömma ut igen. Jag upptäckte att jag kunde använda armen som nickventil.

Efter cirka tio minuter fick jag meddelande om att brandkårens dykare var på platsen. Sedan var det bara att lugnt vänta de femtio minuter det tog för brandmännen att befria mig från lera så att jag av egen flytkraft kunde stiga upp till ytan.

Jag var helt oskadd. □

● En av brandförsvarets grodmän gör sig beredd att gå ner i ån.

Tur att han hade erfarenhet

□□□ Jag larmades av Gävle brandförsvaret klockan 12.50. En grodman hade blivit begrävd av lera i Testeboån där ett brobygge pågår. Brandkåren hämtade mig och körde mig till olycksplatsen.

Arbetsförhållandena för grodmännen var synnerligen besvärliga eftersom sikten under vattnet var noll. Dykaren meddelade via radion att han fick luft men att han hade fått öka trycket i dräkten för att få ut luften genom högra armen.

Av överläkare Magnus Beckman, Gävle

Utgående tryck till dykaren låg på 0,8 till 0,9 kg övertryck.

Eftersom grodmännen saknade radioförbindelse med ledningspersonalen på dykarflotten var det mycket svårt att dirigera arbetet under vattnet. En dykare måste gå på gång för att få instruktioner.

Hjälmen bröts loss

Efter en stund meddelade den fastklämde dykaren att man huvudsakligen arbetade vid hans fötter och han var rädd att benen skulle flyta upp först om fötterna grävdes loss helt och hållet. Den ene grodmannen lyckades då — efter något letande — lokalisera hans fria arm och man förberedde att gå ner med en lina för att fästa vid handen. Samtidigt försökte man snabbt anskaffa vikter för att tynga ner hans fötter med för den händelse fötterna lossnade först. Emellertid lossnade plötsligt hans ben ur leran och vid knycken när han svängde loss bröts hjälmen loss ur sin fastsugning och dykaren flöt upp. Hjälmen satt hårt fast i leran.

Dykaren och hans medhjälpare — brodern Lars Andersson — fördes till sjukhuset för kontroll och sedation efter den något skakande upplevelsen men bägge kunde lämna sjukhuset efter ett par timmars observation.

Lyckligt att armen var fri

Djupet på olycksplatsen var inte så stort att det uppstod ett behov av dekompression. För att få luftgenomströmning hade dykaren visserligen ökat trycket i dräkten men det översteg aldrig 0,9 kg, och med den korta expositionstiden för detta tryck var det inte nödvändigt

med dekompression under uppstigningen. Frånsett den trasiga handsken var dräkten hel och inget vatten hade kommit in, men situationen kunde ha blivit ganska obehaglig om dykaren blivit stående fast i gyttnan en längre tid med fötterna i vädret och hjälmen fast förankrad.

Det var en lycklig omständighet att han hade en arm fri och att handsken gick sönder eftersom annars utandningsventilen på hjälmen hade varit stängd (blockerad av lera) och man då hade haft ytterligt små tidsmarginaler för att få upp honom ur leran. Man hade eventuellt kunnat förlänga tidsmarginalen genom att kraftigt öka trycket i dräkten — kanhända upp till fyra atmosfärer — men det hade naturligtvis inneburit stora risker och troligen krävt dekompressionstid vilket hade varit svårt att åstadkomma på platsen.

Grodmännen var effektiva

Man hade räknat med möjligheten att snabbt transportera dykaren till Fredrikskans och ta ner honom i grodmansräkt där till tio meters djup för att få en viss dekompressionstid. Ett andra alternativ var att medan han var under tryck rekvirera räddningshelikopter och larma flyg- och navalmedicinska institutionen vid Karolinska institutet i Stockholm.

Dykaren var mycket erfaren och upp-

gav på upprepade förfrågningar att han aldrig hade haft tendens till »bends». Han är reservofficer vid ubåtsvapnet och är väl införstådd med de problem som kan uppstå i övertryckssituationer, vilket allt underlättade räddningsarbetet i avsevärd grad.

Brandkårens grodmän utförde ett snabbt och effektivt räddningsarbete, men räddningsarbetet hade kunnat effektiviseras ytterligare om brandkåren hade haft dykarutrustning med radioförbindelse upp till ytan så att räddningsledningen hade kunnat dirigera arbetet efter den fastklämde dykarens anvisningar fortare än vad som nu var möjligt. □

● Mats Andersson — räddad.

att ta mycket lång tid.

Läkare kallades till platsen. Dykarutrustning och grodmän inkallades för avlösning.

Dykaren dirigerade

Räddningsarbetet bestod i stort sett av att renspola dykaren. Det visade sig vara ett besvärligt arbete då lermassor fortsatte att rasa ner över honom. Vi försökte sätta in två grodmän samtidigt men måste skrinlägga det på grund av det trånga utrymmet i gropen.

Ytterligare slangar lades ut för att öka vattenspolningskapaciteten. Efter en knapp timmes arbete var dykarens ben frilagda och efter ytterligare några minuter lossnade dykaren och flöt upp till ytan. Han fördes till lasarettet för kontroll, men det visade sig att han var oskadad och kunde fortsätta sitt arbete redan nästa dag.

Den lyckliga utgången av räddningsaktionen måste till stor del tillerkännas dykaren. Via radioförbindelsen talade han om för grodmännen var och hur renspolningen skulle göras. Det skall också konstateras att utan en snabb hjälpinsats av grodmän kunde detta tillbud ha slutat mycket tragiskt.

En slutsats av räddningsinsatsen är att en effektiv dykartelefon skall ingå i utrustningen. Vi saknade en sådan men den har nu anskaffats. □

Leran fortsatte rasa över honom

□□□ När larmet om dykarolyckan i Testeboån kom hette det att två dykare hade fastnat i lera varför vi skickade två ambulanser och en bilmotorspruta med fyra man till olycksplatsen.

Vi hade radioförbindelse med dykaren under hela räddningsaktionen.

Av förste brandingenjör Klas Helge, Gävle

Första åtgärden var att sända ner en grodman från Gävle brandförsvaret för att undersöka läget. Det konstaterades då att räddningsaktionen kanske skulle komma

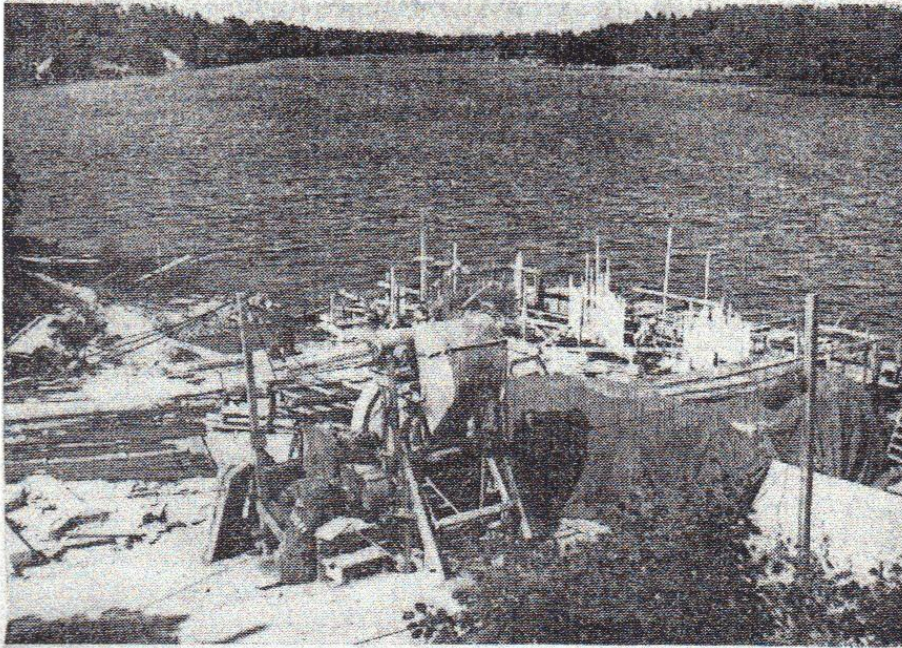
I Rune Arnanders tidningsklippalbum,

som SDHF har en kopia av finner red. följande uppslag från 1948, som har koppling till styrelsens besök i Härnösand. Kanske inte så mycket vattentuben som blänkaren om båtarna till marinen. Se nästa sida.

22

1948

En två mil lång vattentub Dalälven - Karskärs fabriker

Vy över bygget vid Kullen intill Dalälven, en idyllisk trakt.

Mitt under brännhet och varm semestertid pågår ett febrilt arbete uppe vid Skogslunds Kullen i Upplandsbodarna vid stranden till Dalälven. Inte bara stranden utan även vattnet får ge vika för det stora projekt, som Korsnäsverken skall förverkliga i och med att vatten skall pumpas från älvfåran den två mil långa vägen till Karskärs fabriker via Trösken i Härnäs och Furuviestrakten. Vattnet glittrar och vågorna skvalpar emot träkonstruktionerna, där 22 man under norrköpingsverkmästaren G. A. Svenssons ledning forcerar det 6—7 meter djupa vattnet och betvingar det med cement och betongblandning.

Trots närheten av vattnet finns det ingen som har tid att svalka sig i böljorna — den ende som är ta sig ett dopp då och då, ast i solid mundering, är dykaren Rune Anander, Norrköping, som emellanåt gör besök i

djupet för att täta och jämna till plåtkonstruktionerna, som håller grunden för pumphusvattnet.

— Arbetet med schaktning och grävning påbörjades den 24 april i år och nu har vi kommit så pass långt att vi kan beräkna vara klara med huset om två månader, berättar verkmästare Svensson, då Norrlands-Postens medarbetare gör visit.

Förutom de två nämnda norrköpingsborna är det enbart trakten befolkning som fått förmånen att arbeta vid bygget. Armerad betong står för bygget. Grävningsarbetet ombesörjdes av en stor 40-tons grävmaskin, som först forcerade strandpartiet och sedermera gav sig ut på djupet och muddrade upp för att vattentaget skulle komma att ligga

djupt nog. Därefter sänktes cementsatsen till sjöbotten medelst grova rör, och när allt var planat och klart för upptagning måste stubbrytare anlitas, då rören sat fast. Omkring 100 kubikmeter betongblandning beräknas på detta sätt ha åtgått. Runt denna undervattensplåt, som har en yta av 4x13 meter, restes sedan korrugerad plåt av 12—15 mm. tjocklek och passades samman i vikingarna i sponter — det är dessa sponter som dykaren har att täta och jämna till. Från bottenplattan upp till skyddsplåtens övre kant är höjden mellan sex och sju meter, och där pågår just nu gjutningar. Sedan dessa är färdiga har själva vattenintagets rum tagit form. Där skymtar två stora rörintag med dimensionen 1,5 meter. Dessutom finnes särskilda anord-

ningar för s. k. isgrindrar, så att issörjan inte skall kunna besvära och göra stopp i rören. I två månaders tid har en 14 hk. motor pumpat dag och natt för att länsa undan allt älvvatten som runnit in i konstruktionen.

Man förstår att det är ett kossalt knepigt arbete att så betvinga vattenmassorna just på detta ställe, där älven gör en brytning och trycket ligger på. För att få betonggjutningar och plåtar att ligga kvar har extra anordningar gjorts med sandlådor. En stor pråm som fraktats från Karskär ligger utanför det hela som en första stötdämpare. Approximativt kan beräknas att 12.000 cementsäcker åtgår till gjutning av hela intaget, dammen och huset i övrigt.

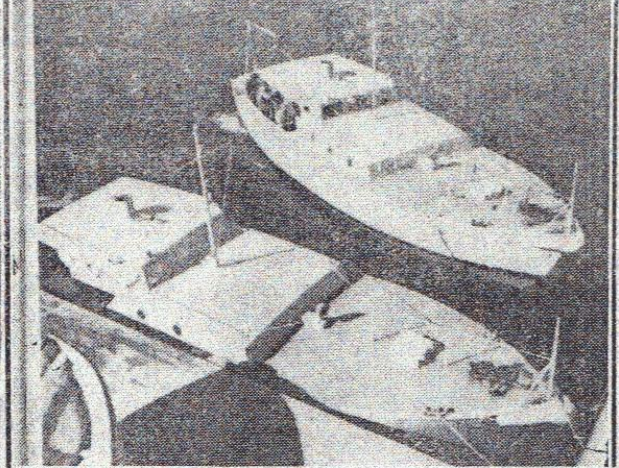
Själva pumphuset får en storlek av 20x8 m. samt 3 meters höjd över markytan. En extra tillbyggnad göres för reningsrum och ställverk samt pentry med matsal för personalen. Detta hus får en storlek av 7x9 meter. Uppe i skogsgläntan 300 meter från pumpstället har avverkningen för tubgatan börjat. Den ett tiotal meter breda gatan går fram mot rikshuvudvägen, där man skall låta tuben gå under vägen, och så fram till dess man kommer till järnvägen, där vattnet för att hålla jämt tryck till Trösken skall uppsamlas i två nivåmagasin. När vattnet sedan lämnar Trösken skall det passera ytterligare fyra nivåmagasin för att hålla trycket konstant till Karskärsfabrikerna. Dessa nivåmagasin skall även byggas under hösten. Meningen är, att om en tub inte är tillfyllest för vattenbehovet vid fabriken, så ska ytterligare en tub anläggas.

— Projektet, som torde belöpa sig på mellan 4½—5 miljoner kronor, ser ut att snabbt kunna ta form, om nu allt vill klaffa och ge de resultat som vi räknat med, slutar hr Svensson.

F-r.

Dykaren Rune Anander — i mitten — tar en paus i arbetet, flankerad av två arbetskamrater.

De två nya dykarbåtarna som skall levereras till marinen från Marstrands Mekaniska Verkstäder.

Nya specialbåtar för dykare

GÖTEBORG (Expressen) Flottan får i dag ta emot två märkliga nybyggen, ett par specialkonstruerade dykarbåtar.

De påminner om minsvepare i formatet men skiljer sig från dessa bl. a. genom att hela akterspejeln kan fällas ner i vattnet och bli en steg för dykaren. Ombord finns också en s. k. dekompresjonskammare. Utrustningen i övrigt är sådan att man skall kunna dyka till det lägsta djup dykarna tål.

Marstrand mekaniska verkstad står för nyskapelserna. Leveranserna

har fullbordats på endast ett halvt år. Tidigare har inte flottan haft några direkta båtar för dykartjänsten. De är 14,20 m. långa, bredden är 4,15 m. och de går 1,15 m. djupt. Dykarbåtarna kan göra åtta knop

FOTNOT: Dekompresjonskammare är ett rum där man kan placera dykare som för hastigt måst tas upp från stora djup. Detta kräver långsam förflyttning för att inte dykaren skall skadas. Men genom långsam tryckutjämning i en dekompresjonskammare kan skador undvikas

Damm brast, dykare räddad

MOCKFJÄRD (Expressen). I sista stund drogs dykaren Viktor Skörd upp av sin hjälpare Erik Dragsten ur en fångdamm, som i lördags brast vid kraftverksbygget i Lindbyn, Mockfjärd.

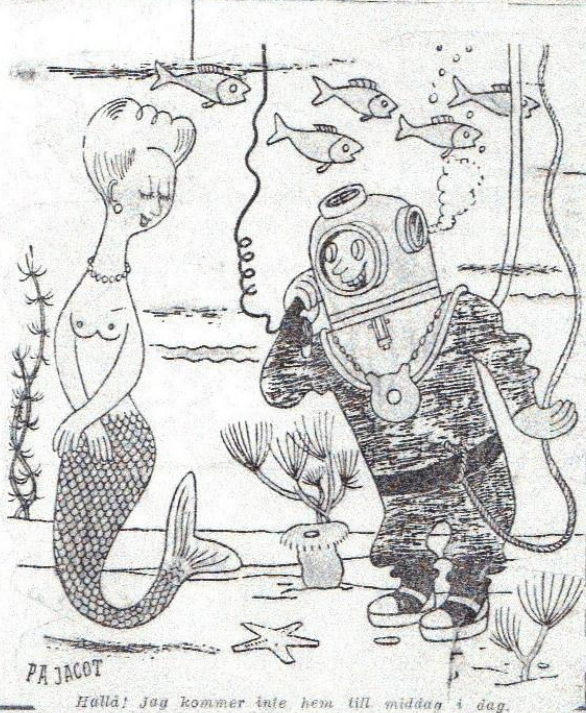
En hel del experter hade samlats då man skulle prova det första aggregatet vid kraftverket. För provet hade man höjt vattenståndet ovanför dammen så högt, som Österbygdens vattendomsstol tillåtit.

Det blev för mycket för den provisoriska dammen som gav vika på ett ställe. Vattnet bröt igenom.

Dykaren Viktor Skörd var längst ute vid kilen av dammen ungefär en meter under vattenytan för att täta några springor.

Han märkte då att dammens brädvägg sviktade rätt avsevärt. Det hade också medhjälparen, Erik Dragsten, lagt märke till. Denne halade därför upp dykaren. Och det var i sista stund. När Skörd kommit upp på stegen bröt vattnet igenom. Det hade absolut sugit ned honom i en säker död.

Aggregatet kunde naturligtvis inte provas, nu försenas kraftverksbygget ungefär en vecka.

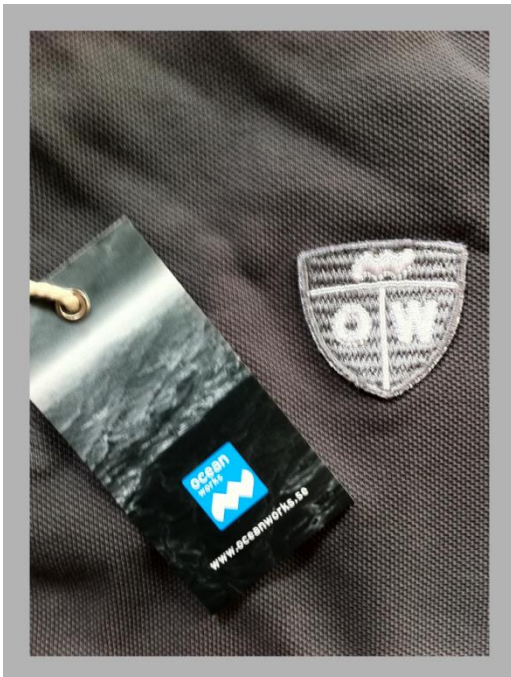
Håll! Jag kommer inte hem till middag i dag.

#

**SVENSKA
SPORTDYKARFÖRBUNDET**

Idrottens Hus, 123 87 Farsta, tel 08-605 63 75, fax 08-605 63 72

Möjlighet att köpa pikétröja av hög kvalitet.

Nu kan vi erbjuda pikéer av märket Ocean works med Fahnehjelms original patent-ritningsskiss på ryggen. Som medlem betalar du 250:- ink frakt per st. Medlemmar som kan hämta tröjan på Dyktankhuset i Stockholm betalar 200:-

Beloppet betalas till Svensk dykerihistorisk förening, PG 4400251-7 Glöm ej storlek, antal samt din adress.

Om du inte redan är medlem betalar du 250:- för ett års medlemskap och får då tidningen "Signallinan" och inbjudningar till event.

#

DKN BERG

Styrelsen på besök i Liden och Härnösand

På inbjudan av SDHF vice ordförande Anders Wästfelt var delar av styrelsen på besök under helgen 13-14 oktober. Ett digert program innehöll höjdpunkterna ”Besök ombord på Unn”, ”rundvandring i Hemse fästning”, ”rundvandring i Liden”, god mat och styrelsemöte. På bilden till vänster ser vi tungdykarbåten Unn vid kaj i Härnösand (Se artikel i klipp från 1944 på föregående sida.

Nagamon Andersson, Anders Wästfelt stående bakom Christer Sefbom vid kammaren ombord på Unn. Christer, som driver Hemse fästning som ett specialmuseum, har nu ansvar för dykarbåten Unn. Det är SDSHF förhoppning att Unn kan bibehållas i det skick hon är idag och att man kan återmontera en tungdykartavla så att man även i framtiden kan göra hjälm-dykning som i gamla dagar. För mer info om Unn och hennes 3 systerfartyg se tidigare nummer av Signallinan (nr 16, 2006 och nr 21, 2008)

I samband med styrelsemötet i mässen på Hemsö fästning, 40 m under Hemsö klippor, avnjöts en läcker lunch som Christer Sefbom lagat medan vi, under sakkunnig guidning, gått runt i de oändliga gångarna som sammanband de 3 stora pjäserna på klippytan med stridsledning och serviceenheter djupt

nerre i berget. Här nere fanns logi och kök för 400 personer, ett litet sjukhus, kraftförsörjning och vattenförråd, allt skyddat mot en direktträff av en atombomb. Anläggningen anses nu föråldrad och är ett specialmuseum, som visas regelbundet sommartid.

Till vänster inspekterar vi den imponerande dieselgeneratorn som förser anläggningen med ström då den yttre strömförsörjningen faller ifrån.

Nedan en av de långa korridorerna och ett av sjukvårdsavdelningens 5 rum.

#

#

Hyperbaric Treatment Technology

Hagelvädersgatan 5 • SE-418 34 Göteborg, Sweden • Tel +46 (0)31 54 98 00 • Fax +46 (0)31 54 98 10 • E-mail: info@htt.necton.se

NU SKALL DEN SVENSKA SPORTDYKNINGENS HISTORIA SKRIVAS!

På initiativ av Catharina Ingelman-Sundberg, Hans Örnhagen, Berit och Anders Wästfelt har Svensk Dykerihistorisk Förening åtagit sig att vara huvudman för detta viktiga projekt, att skriva Den Svenska Sportdykningens Historia.

Målsättningen med projektet är att SDHF skall ge ut en bok som i ord och bild berättar om sportdykningens utveckling från 30-talet till nutid. Vi siktar in oss på att få boken klar till hösten 2015. Så här har vi tänkt oss genomföra bokprojektet.

1. I februari-mars 2013 bildar SDHF ett redaktionstråd som består av 3 till 5 engagerade personer, vars uppgift är att ansvara för och genomföra bokprojektet. Redaktionsrådets uppdragsgivare är SDHF:s styrelse.
2. Rådet sammanställer en synopsis på boken och tar fram en budget och tidsplan.
3. SDHF söker pengar till projektet från t.ex. Riksbankens Jubileumsfond, Allmänna arvsfonden, Riksidrottsförbundet m.fl. tänkbara fonder.
4. Rådet samlar in namnen på personer som var med och startade dykarklubbar och drev sportdykarutbildning från 1940-tal till dags dato. (Hall of Fame)
5. Rådet anlitar en, ev. flera initierade journalister, som får uppdraget att intervjua personerna i Hall of Fame.
6. Rådet anlitar en bildredaktör, vars uppgift är att samla in foton och film, som dokumenterar Sportdykningens utveckling i Sverige.
7. Under 2014 sammanställer Rådet, journalisterna och bildredaktören allt insamlat material, som förädlas till boken Den Svenska Sportdykningens Historia. (arbetsnamn)
8. Till hösten 2015 beräknar SDHF att boken finns ute till försäljning.

Du som läser detta och är intresserad av att vara med i redaktionsrådet, tveka inte att kontakta oss.

Anders Wästfelt, v ordf. Svensk Dykerihistorisk Förening. E-adress:
anders@wastfelt.net

Besök av släktingar till Arne Zetterström.

I höstas var en stor del av släktingarna till Arnes broder Olof Zetterström på besök i Dyktankhuset för att höra på föredrag om deras släkting Arne Zetterström och hans dykeriexperiment på 1940-talet. Eftersom Arne omkom i samband med den tragiska olyckan innan han hunnit bilda familj finns idag inga efterlevande efter Arne. Besöket koordinerades av Olofs son Jan Peter Zetterström. Under föredraget om Arne Zetterströms dykningar kompletterades framställningens historiska fakta med anekdoter från familjen. På bilden ovan ser vi från nedre vänstra hörnet Ulla Cyrus-Zetterström, (änka efter Olof Zetterström), Birgitta Halldin f. Z. (Olofs dotter), Jan Peter Z. (Olofs son), Harald Z. (Olofs son). Andra raden: Jelena Z. (änka efter Rolf Z., kusin), Karl Z (Olofs sonson), Monica Z. (gift med. Jan Peter). Tredje raden: Jörgen Halldin (Olofs dotterson), Bo Halldin (g. m. Birgitta). Och överst i trappan Joakim Z. (Olofs sonson). Karl och Joakim är söner till Jan Peter och Monica och Jörgen är son till Birgitta och Bo.

Föreningen tackar för det generösa bidrag som lämnades till föreningen i samband med besöket.

#

Världskulturdag med tema ”Under ytan”

Den 9:e september samlades några av SDHF medlemmar för att genomföra ett av de större evenemangen i föreningens historia. Vi hade förmånen att få lyssna på föredrag om olika former av dykeri som spände över ett stort register från tidig amatördykning till modernt djupdykeri i Nordsjön. Till höger ser vi SDHF ordförande Nagamon Andersson föreläsa och dyka.

(Foto Tor Helmstein)

Tungdykning drar alltid intresserade åskådare.

Program:

1200 Yrkesdykare Nagamon Andersson: ”Visar och berättar om tungdykeriet i Sverige.” (Vid dykartrappan på bryggan)

1300 Skådespelare Pia Johansson berättar om: ”Farsan, Tungdykarn från Norrland.”

1400 Initiativtagaren till projekt Ostindiefararen Götheborg, v ordf. i SDHF, Anders Wästfelt. ”Hur sportdykningen etablerades i Sverige.”

1500 Marindykare Ove Jonsson: ”Dykningarna vid Vasabärgningen.”

1600 Författare Catharina Ingelman-Sundberg: ”Bland hajar, karlar och vrak i marinarkologins barndom.”

1700 Yrkesdykare Henrik Blankert: ”Att arbeta som mätnadsdykare i Nordsjön.”

Vackert väder och mer än 300 åskådare gjorde dagen minnesvärd för alla som medverkade. SDHF vill passa på att tacka föredragshållare och andra som deltog.

Foto Hans Örnhagen

Pia Johansson och Ove Jonsson

Foto Hans Örnhagen

Anders Wästfelt och Catharina Ingelman-Sundberg

Nedan följer några foton från dagen tagna av Tor Helmstein. Vill du se bilderna i färg så logga in på vår hemsida. www.sdhf.se där tidningen finns som pdf. Här finns också fler bilder från dagen.

Foto: Tor Helmstein

Tor Helmstein, som tagit samtliga foto på denna sida, provar på tungdykning med assistans från hjälmens och dräktens ägare Hans Agerstig

Foto: Tor Helmstein

Nagamon Andersson, SDHF ordförande och yrkesdykare till vardags, berättar medryckande om hur det är att vara yrkesdykaret

Foto: Tor Helmstein

Den mer än 100 år gamla hjälmen som tillverkats av Siebe Gorman.

En dykare på väg upp efter en kort demonstrationsdykning

Foto: Tor Helmstein

Som dagens sista evenemang avtackades Henrik Blankert, till vänster, av Hans Örnhagen efter ett intressant föredrag om mätnadsdykning i Nordsjön och en belysning av djupdykarens vardag.

**För fler bilder från
Världskulturdagen på
Dyktankhuset se www.sdhf.se**

#

#

Rebreatherdagen 2012

Text: Johan Carlsson Foto: Andreas Sannerman.

RB-dagen har hållits nästan årligen sen 2002 i syfte att sprida kunskap genom nätverksbyggande möten. Målgruppen är rebreatherintresserade aktiva dykare såväl som nyfikna prospekter, som vill träffa likasinnade under avslappnade former för ömsesidigt utbyte av erfarenheter och kunskap. Genom åren har det varit stora variationer i träffens storlek och

ambitionsnivån har varierat, men varje år har någonting genomförts.

Årets rebreatherdag genomfördes i Dyktankhuset på Djurgården. Några av deltagare hade rest lång väg (Från Västervik och från Göteborg), vilket arrangörerna tolkar som ett positivt omdöme baserat på tidigare möten.

Gänget samlades kl 0900 då SDHF klubbmästare Johan Carlsson, på bild ovan, välkomnade och öppnade mötet med en genomgång av dagens schema följt av föredraget.

Rebreatherens 120åriga historia.

En bildkavalkad med inriktning på de utvecklade teknikerna samt historien bakom denna form av dykning. Det framkom att det finns en gedigen bakgrund och historik runt denna ”nymodighet” och att utvecklingen är tungt representerad av händelser och krav kring världskriget.

Orsaker och Olycksstatistik med RB och OC

Oskar Frånberg förmedlade statistik och intressanta iakttagelser med väl grundade frågeställningar kring olyckor inom rebreatherdykning och den tekniska dykningen i närtid.

Oskar Frånberg vid talarpodiet

Electrolung – ”en gammal maskin som redan då hade det mesta som är nytt idag!”

Åke Larsson (”aka” Teknosofen) presenterade evolutionen inom ECCR (elektroniska maskiner). Han visade också att det är liknande tekniker idag som på 60-talet...

Presentation av Poseidons vidareutveckling av Mk VI

Richard Swartling från Poseidon talar om företagets ”nya” techmaskin.

Ytterligare info: http://youtu.be/kVvT-6f5I_w

Lars Gustavsson från Interspiro presenterade IS-Mix

Interspiro presenterade deras SCR (Halvslutna Rebreather). Denna maskin har ett par speciella lösningar som är intressanta att studera.

**Dekompressionsstudier i Sverige
”att utvärdera djupa Helioxtabeller
med RB?”**

Mikael Gennser redogjorde för arbetet som genomförs åt den svenska Försvarsmakten rörande framtida tabeller för trimixdykning.

Laborationen och RB exposé

När föreläsningarna var klara så var det dags för laborationer och den enligt traditionen mycket uppskattade RB exposén. Denna gång fanns ett stort antal moderna Rebreathermaskiner att klämma och känna på. Utöver de maskiner som redan finns på Dyktankhuset fanns även Inspiration, AP Vision, Pelagian x 3 olika modifieringar, Mk15, Ouroboros, Megladon, Kiss, Sport Kiss, Azimuth, JJ-CCR och Apocalyps.

Laborationen genomfördes som moment där varje intresserad deltagare fick andas i en ”rebreather” utan koldioxidabsorbator som registrerar andningen kontra O₂ och

CO₂ nivåerna. Detta resultat loggades och varje deltagare fick möjlighet att reflektera och diskutera detta med apparatens konstruktörer Hans Örnhagen, SSDF förbundsläkare och Åke Larsson, Teknosofen.

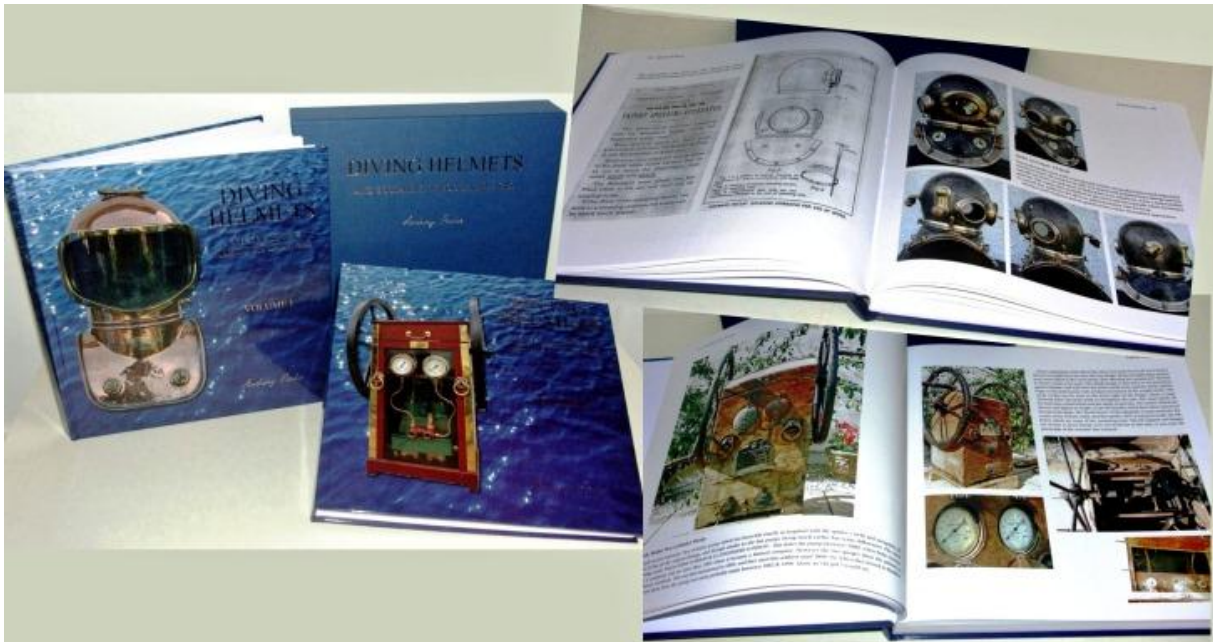

I övrigt så genomfördes en tävling i att gissa CO₂ halten i ett antal olika färdigblandade gaser. Detta kom att bli en orättvist enkel seger för vår ”ubåtsman”, Andreas Sannerman som kammande hem vinsten, en piketröja, och detta med god marginal till oss andra. Kvällen bjöd senare på ”Dykar slang” och om man ville så fanns det väl kylda drycker att skölja ned dessa läckerheter med!

Vi som arrangerat detta är mycket nöjda med dagen som helhet och kan bara konstatera att det återigen är mycket lyckat att träffas i ett forum där erfarenheter och annan nyttig information kan utbytas.

Johan Carlsson med flera tackar för denna gång och hälsar; ”-Väl mött vid nästa tillfälle!”

Mer info och vidareläsning: En sammanfattande film om dagen finns att beskåda på:
<http://youtu.be/mKljtITNHpg>

NYHET!

världens mest omfattande dykhistoriska
uppslagsverk har publicerats!

"Ett museum i bokform"

**DIVING HELMETS AND EQUIPMENT
THROUGH THE AGES**

- by Master Diver Anthony Pardoe

En rikt illustrerad dokumentation för dykentusiasten. Två inbundna volymer, presenteras i en exklusiv linnebunden kassett. Begränsad upplaga utgiven 2012. 245 + 225 sidor.

Pris: SEK 3 150:- *

* Ev. fraktkostnad tillkommer

För beställning samt mer information, kontakta:

Fartygsmagasinet i Stockholm AB

Österlånggatan 19, Gamla Stan i Stockholm (Öppet tor & fre 11-18, lör 11-15)

mail@seaborne-fartygsmagasinet.com

<http://www.seaborne-fartygsmagasinet.com>

Samtidigt som vi presenterar denna annons välkomnar vi
Fartygsmagasinet som sponsor till SDHF. Se mer på
<http://www.seaborne-fartygsmagasinet.com>

Våra guldsporsorer:

Tele, Gotland. 0498-29 77 00
Tele, Stockholm. 08-747 00 05

På sortimentet finns bla.:

- *Högtryckskompressorer
- *Ventiler & ventilsystem
- *Service & reservdelar
- *Lyftsäckar
- *Gasbostrar
- *Filter & avskiljare
- *Fyllningsramper
- *Dyktelefoner

#

NDE

Nordic Dive Enterprise

#

Ansell

Tidigare Trelleborg Protective Products AB

#

Aleris

FLYG- OCH DYKMEDICIN

#

INTERSPIRO

#

**RATTAR, SPÅKAR OCH VRED
ABSOLUT FÖRBJUDNA**

Vår idé är enkel, du koncentrerar dig på upplevelsen så ser vi till att utrustningen fungerar - utan din inblandning.

Xstream Dive exempelvis har inte en enda ratt eller spak som du skall vrida på för att den skall fungera. Optimal funktion oavsett djup är inbyggt redan från början - varför krångla till det?

Framtida evenemang:

Årsmöte i Svensk dykerihistorisk förening 20 april, 2013.

Platsen bestämd till Dyktankhuset, Galärvarvet på Djurgården i Stockholm. För dagsprogram följ information på vår hemsida www.sdhf.se

#

Skärgårdsmässa i Stockholm

Kom till Galärvarvet 24 - 26 maj. Vi hoppas kunna bjuda på möjlighet att prova vår nyinköpta Carlssonhjälms. För ytterligare information se

www.sdhf.se

#